

רבותי, אמר לפניכם דבר אחד. פתח ואמר, (איוב לב) צעיר אני לַיָּמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, על כֵּן זָחַלְתִּי וְאִירָא מַחֹת דְּעֵי אֲתָכֶם. בפסוק זה העירו עמודי עולם, אֲבָל אֵלֶיהוּא שְׁכָתוּב בּוֹ מִמְשַׁפַּחַת רָם, הָעִירוּ, שְׁהָרִי מִזְרַע אֲבָרְהָם הוּא בָּא, וְיִפְהֵא. אֲבָל אֵלֶיהוּא הִיָּה כְּהֵן, וּמִזְרַעוֹ שֶׁל יִחְזָקָאל הִנְבִּיא הִיָּה. כְּתוּב כֵּן בְּרַכָּאֵל הַבּוּזִי, וְכְתוּב שֵׁם (יחזקאל א) יִחְזָקָאל בֶּן בּוּזִי הַכְּהֵן.

וְאִם תֹּאמְרוּ, מִשּׁוּם שְׁכָתוּב בּוּזִי, בּוּז מְשַׁפְּחוֹת הִיָּה - לֹא כֵּן! חֲזֹר וְאָמַר מִמְשַׁפְּחַת רָם, עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל. לְמָה נִקְרָא בּוּזִי? עַל שְׁמִכּוּזָה עֲצֻמוֹ לְמִי שְׁגָדוּל מִמֶּנּוּ, וְלָכֵן עָלָה בְּשֵׁם עֲלִיּוֹן. בּוּזִי - זֶה שְׁנִקְרָא אָדָם שֶׁלֹּם כִּפֹּל מֵה שְׁלֹא נִקְרָא כֵּן אָדָם אַחֵר. זֶהוּ שְׁכָתוּב וְאַתָּה בֶּן אָדָם, וְעַל שְׁעָלָה בְּשֵׁם הַזֶּה נִקְרָא רָם, עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל.

וְעַד זֶה אָמַר צְעִיר אֲנִי לַיָּמִים. לַיָּמִים, מֵיָמִים הִיָּה צָרִיף לְהִיּוֹת! מֵה זֶה לַיָּמִים? אֵלֶּא אָמַר, צְעִיר אֲנִי וְהִקְטַנְתִּי עֲצֻמִי לַיָּמִים, לְגַבִּי אָדָם שֵׁישׁ לוֹ יָמִים רַבִּים. מֵה הַטֵּעַם? מִשּׁוּם שְׁאֲמַרְתִּי שְׂיָמִים יִדְבְּרוּ, וְעַל זֶה אֲנִי צְעִיר וְהִקְטַנְתִּי אֶת עֲצֻמִי אֶל יָמִים. וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, רְאִיתִי אֲתָכֶם יְשִׁישִׁים עַל כֵּן זָחַלְתִּי וְאִירָא. וְאִירָא מַחֹת דְּעֵי אֲתָכֶם. אִף אֲנִי אֲמַרְתִּי יָמִים יִדְבְּרוּ וְרַב שָׁנִים יִדְעוּ חֲכָמָה, וְדַאִי. אֲכֵן רוּחַ הָיָא בְּאֲנוּשׁ וְנִשְׁמַת שְׁדֵי תְבִינָם. וְלָכֵן מִשּׁוּם שְׁאֲנִי יָלַד, שְׁמַתִּי בְּרַצוֹנִי שְׁלֹא לְדַבֵּר עַד שְׁנֵי חֲדָשִׁים, וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה הֵם נִשְׁלָמוּ. וְעַכְשָׁו שְׁאֲתֶם כֵּאֲפֵן, יֵשׁ לְפָתַח בְּתוּרָה לְפָנֶיכֶם.

פְּתַח וְאָמַר, (משלי ו) כִּי נָר מִצְוָה וְתוּרָה אֹר וְדָרָף חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר. כִּי נָר מִצְוָה - זוֹהֵי מִשְׁנֵה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שמות כד) וְהַתוּרָה

רַבְיָא, וְאָמַר, רַבּוֹתֵי אֵימָא קִמְיִיכוּ חַד מְלָה. פְּתַח וְאָמַר (איוב לב) צְעִיר אֲנִי לַיָּמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים עַל כֵּן זָחַלְתִּי וְאִירָא מַחֹת דְּעֵי אֲתָכֶם. הָאִי קָרָא אֲתַעְרוּ בֵּיה עֲמוּדֵי עֲלָמָא. אֲבָל אֵלֶיהוּא דְכָתִיב בֵּיה מִמְשַׁפַּחַת רָם, אֲתַעְרוּ, דְּהָא מִזְרַעָא דְאַבְרָהָם קָאֲתָא. וְשְׁפִיר. אֲבָל אֵלֶיהוּא כְּהֵנָּא הוּא, וּמִזְרַעָא דִּיִּחְזָקָאל נְבִיאָה הוּא, כְּתִיב הֵכָּא בֶּן בְּרַכָּאֵל הַבּוּזִי, וְכָתִיב הָתָם (יחזקאל א) יִחְזָקָאל בֶּן בּוּזִי הַכְּהֵן.

וְאִי תִימָא כְּגִין דְכָתִיב בּוּזִי, (איוב לא) בּוּז מִשְׁפָּחוֹת הוּא. לָאוּ הֵכִי, הָדָר וְאָמַר מִמְשַׁפְּחַת רָם, עֲלָאָה עַל כְּלָא. אֲמַאי אֲקָרִי בּוּזִי. עַל דְּמִבְּזָה גְרַמִּיה לְגַבִּי מָאן (דף קס"ו ע"ב) דְּגָדוּל מַנְיָה, וְעַל דָּא סְלִיק בְּשֵׁמָא עֲלָאָה, בּוּזִי, דָּא דְאֲקָרִי אָדָם שְׁלִימָא כְּכָלָא, מֵה דְלָא אֲקָרִי הֵכִי בַר נֶשׁ אַחֲרָא, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (יחזקאל ב) וְאַתָּה בֶּן אָדָם, וְעַל דְּסְלִיק בְּשֵׁמָא דָּא, אֲקָרִי רָם, עֲלָאָה עַל כְּלָא.

וְעַד דָּא אָמַר צְעִיר אֲנִי לַיָּמִים. לַיָּמִים, מֵיָמִים מִיָּבְעֵי לֵיה, מָאִי לַיָּמִים. אֵלֶּא אָמַר צְעִיר אֲנִי, וְאַזְעִירְנָא גְרַמִּי לַיָּמִים, לְגַבִּי בַר נֶשׁ דְּאִית לֵיה יוֹמִין סְגִיִּיאִין. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּאֲמַרְתִּי דִּיָּמִים יִדְבְּרוּ, וְעַל דָּא צְעִיר אֲנִי, וְאַזְעִירְנָא גְרַמִּי לְגַבִּי יָמִים. וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, חֲמִינָא לְכוּ יְשִׁישִׁים. עַל כֵּן זָחַלְתִּי וְאִירָא מַחֹת דְּעֵי אֲתָכֶם. אוּף אֲנָא, אֲמַרְתִּי יָמִים יִדְבְּרוּ וְרַב שָׁנִים יוֹדְעוּ חֲכָמָה. וְדַאִי. אֲכֵן רוּחַ הָיָא בְּאֲנוּשׁ וְנִשְׁמַת שְׁדֵי תְבִינָם. וְעַל דָּא כְּגִין דְּאֲנָא רַבְיָא, שׁוֹינָא בְּרַעוּתִי דְלָא לְמַלְלָא עַד תְּרִין יָרְחִין, וְעַד יוֹמָא דָּא אֲשַׁתְּלִימוּ. וְהַשְׁתָּא דְאַתּוֹן הֵכָּא, אִית לְמַפְתַּח בְּאוּרִייתָא קִמְיִיכוּ. פְּתַח וְאָמַר, (משלי ו) כִּי נָר מִצְוָה וְתוּרָה אֹר וְדָרָף חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר. כִּי נָר מִצְוָה

דא איהי משנה, פמה דאת אמר (שמות כד) והתורה והמצוה. והתורה: זו תורה שבכתב. והמצוה: זו משנה. דאיהי נר שרגא, דקיימא לאדלקא.

נר אמאי אקרי נר. אלא כד מקבלא מבין תרין דרועין, רמ"ח שייפין עלאין, איהי פתחת לגבייהו תרין דרועין דילה, כדין אתפלילו אלין תרין דרועין בהו, ואקרי נר. ותורה אור, דקא נהיר להווא נר ואדליקת מניה מסטרא דאור קדמאה, דאיהו ימינא. דהא אורייתא מההוא סטרא דימינא דאור קדמאה אתיהיבת, דכתיב, (דברים לג) מימינו אש דת למו, מסטרא דימינא אתיהיבת, אף על גב דאתפליל ביה שמאלא, דהא כדין איהו שלימו דכלא.

אור דא אתפליל במאתן ושבעה עלמין, דאינון גניזין בסטרא דההוא אור, ואתפשט בכלהו. תחות פורסטיא עלאה טמירא, שריין אינון עולמות, מסטרא דההוא ימינא. תלת מאה ועשר אינון, מאתן ושבע, אינון בסטרא דימינא. מאה ותלת, אינון בסטרא דשמאלא. ואינון תלת מאה ועשר. ואלין אינון דקודשא בריהו הוא מתקן תדיר לצדיקיא, ומאלין מתפשטין פמה וכמה אוצרי חמדה, וכלהו גניזין לאתעדנא מנהון צדיקיא לעלמא דאתי ועל אלין כתיב (משלי ח) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא ועל אלין כתיב (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך וגו'.

י"ש: אלין, תלת מאה ועשר עולמות, גניזין תחות עלמא דאתי, (ועל) אינון מאתן ושבע דאינון מסטרא דימינא, אקרון אור קדמאה. בגין דאפילו אור שמאלא אקרי אור. אבל אור קדמאה איהו זמין למעבד תולדין

והמצוה. והתורה - זו תורה שבכתב. והמצוה - זו משנה, שהיא נר שעומד להדלקה.

נר, למה נקרא נר? אלא כשמקבל מבין שתי זרועות, רמ"ח איברים עליונים, היא פותחת אליהם שתי זרועות שלה, ואז נכללות שתי הזרועות הללו בהם ונקראים נר. ותורה אור, שמאיר לאותו נר ונדלקת ממנו מצד האור הראשון שהוא זמין, שהרי התורה נתנה מאותו צד הזמין של האור הראשון, שכתוב (דברים לג) מימינו אש דת למו, שנתנה מצד הזמין, ואף על גב שנכלל בה שמאל, שהרי אז היא שלמות הכל.

האור הזה נכלל במאתים ושבעה עולמות שגנוזים בצד של אותו האור ומתפשט בכלם. תחת הפסא הטמיר העליון שורים אותם עולמות מצד אותו הזמין. שלש מאות ועשרה הם. מאתים ושבעה הם בצד הזמין, ומאה ושלושה הם בצד השמאל. והם שלש מאות ועשרה. ואלו הם שמתקן הקדוש ברוך הוא תמיד לצדיקים. ומאלה מתפשטים פמה וכמה אוצרות החמדה, וכלם גנוזים כדי להתעדן מהם הצדיקים בעולם הבא, ועל אלה כתוב (משלי ח) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, ועל אלה כתוב (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך וגו'.

י"ש - אלה שלש מאות ועשרה עולמות שגנוזים תחת העולם הבא, (ועל) אותם מאתים ושבעה שהם מצד הזמין נקראים אור ראשון, משום שאפלו אור השמאל נקרא אור. אבל האור הראשון עתיד לעשות תולדות לעולם הבא. ואם תאמר, לעולם

לעלמא דאתי. ואי תימא